

آبونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۲۷۵) آلتی آیلنی
(۱۵۰) خارج ایچون سنه لکی
۳۲۵ غروشدور .

نسخه بی ۵ غروشدور .
ایکی نسخه برآراده
(۱۰) غروشدور .
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاتمه

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدله بن
یازیر اعاده اولنماز .

تذکره

۱۳۳۰

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد عاکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

آدره من تبدیلنه ایریجه
۵ غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
و او قوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسی محتوی
بولوغسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسه یازلسی رجا اولنور .

یاره کوندرلدیکی زمان نهیه
دائر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سنیل از شاد

کتیردیکی الہم شیء ، کندیلرینی دنیاسدن صوغو تمقیدی . دنیانک لڈانڈندن ، احتراضانندن قاجادقچہ نجات بولونہ مایہ جفی سویلہ یورلردی . انسانلری رهبانیتہ تشویق ایتدیلر . اولردہ ، صومعہ لر ، دیرلر آجدیلر . کاد احتصا ایلہ جهاز تناسلی معطل برافقی ، کاه آج طور مق صورتیله قوای عقلیه و بدنیہ بی یتیرمہ بی توصیہ ده بولوندیلر .

شہسز بو دعوتجیلرک ، بو غرضیدلرک شو طرزده کی اوامر و تعلیماتله کلمہ بی کونا کون شہناعتلر ایچنده یوزن امتلرینک انتہای ایچون ر جزا ایدی . اوت ، بو امتلر شہوات باطاقلغنه کومولش ، بیللرجه ، عمرلرجه صرف بہمی ہوسلریلہ اوغراشیورلردی . بر حالده کہ لوٹ ایچنده کچیردکری الہ سفیل برحیات کندیلرینہ کندیلرینی اونوتدورمش ، عالمده شرف نامنہ ، عزت نامنہ ، حیا نامنہ نہ قدر انسانی حس وارسہ ہبسنی یورکلرندن سیلوب سوپورہ رک خریفلری بہام صنفہ قاتمشدی .

اونک ایون بولردہ وقوع بولہ حق دعوتده مدنی ، عمرانی بر غایہ ، بر مقصد اولہ مایہ جفی کی عینی دعوت چورہ لرندہ کی دیگر اقوامہ شامل اولہ مازدی . یوقسہ نسلک کیسلمسنی ، معصوریٹک زوالی انتاج ایدردی . دنیا باشند باشہ خراب اولوردی .

ایشتہ حقک خلقتندہ جاری عادت ازلیہ سی بویلہ : ہر قومہ کلن نذیر او قومک احتیاجاتنہ اویغون ، صلاحی کافل برشریعت کتیریور . دیمک پیغمبر منرکدہ کرک قومہ ، کرک چورہ لرندہ کی اقوامہ کندی حاللرینک ایجاب ایتدیکی قوانینی ، دساتیری ، اخلاقی کتیرمسی ایلک دفعہ کورلمش برشی دکل .

حضرت محمدک دور ظہورندہ بشریتک حالی یوقاریدن بری سویلدی کمز کی ایدی . اونک ایچون حیاتک بوتون مفرداتی اصلاح ایدہ جک چارہ لر کتیردی :

بردین کتیردی کی خالق توحید ایدیور ، شرکک بوتون اشکالہ ، بوتون شائبہ لرینہ قارشی حرب آچیوردی . اخلاقک ، سیاستک ، قوانینک ، اجتماعیاتک ایچندن اولہ لرینی کتیردی کی انسانلرک نفسنہ عزت ، روحنہ صفوت ، معاملاتنہ صلاح ویردی . امتی افراط ایلہ تفریطدن اوزاق ، الہ معتدل برأمت وسط حالہ اعلا ایتدی . نہ اولہ مشکل ، صیقیتیلی بریغین تکالیف آلتندہ آزدی ، نہ دہ اولکی امتلری یتیرن لڈانڈ وھوسات مفرطہ آرقہ سندن قوشدورہ رق فسادہ ویردی . معلومدرکہ ادیانک قیمتی تقدیر ایچون بر میزان وار ایسہ اودہ جماعتلرہ خلق اوزرندہ کی تاثیرینک درجہ سیدر . زیرا ہر یردہ و ہر زماندہ اقوامک استاد ایتدیکی ارکانی ، جماعتک وجود بولدیغی عناصری خلق طبقہ سی تشکیل ایدر . امتلرک سعادت ، یاخود فلاکتی بونلرک سعادت ، یاخود فلاکتیہ تخمین اولور . کذلک حیات اجتماعینک

فسادی ، یاخود صلاحی بوطبقہ دہ کی فسادک ، یاخود صلاحک مقداریلہ بیلیر . بناء علیہ بر دینک صلاحیتنی ، یاخود عدم صلاحیتنی تدقیق ایچون مراجعت اولہ حق معیار کندیسنہ اتباع ابدن جماعت اوزرندہ وجودہ کتیردیکی آثارک ماہیتندن عبارتدر . او حالده ہرہانکی بردینک ہونتی بیلیمک ایستہن ، شو جہتلری تدقیق ایتلیدر : عجبا او دین کندیسیلہ متدین اولان جماعتلری و فردلری یوکسلتہ بیلیریورمی ؟ عجبا خلقک بشونہ صلاح ، معاملاتنہ انتظام ویریورمی ؟ عجبا افرادی بری برینہ تعرضدن منع ایدیورمی ؟ عجبا حسیاتہ نجات ، روحلرہ نزہت ویردک انسانلرک حرم الہی بہ قربی آتیریورمی ؟ عجبا فکری یوکسلتہ بہ ، جہلی قوغمنہ ، حاصلی وسائل بمعیشی ، تجارت ، صنعت ، زراعت کی ارکان حیاتی دہا مکمل برحالہ کتیرمہ بہ یاردیمی طوقونیورمی ؟

مادامکہ ادیانک غایہ سی - بزم اکلایشیمزہ کورہ - امتلرک صلاحی ، سعادتنی تأمیندن عبارت اولیور ، آرہدہ قیمتجہ بر فرق اولق و ہر دینک مرتبہ سی بو ساحدہ وجودہ کتیردیکی آثار ایلہ اولچولمک طبعی در .

شونی دہ سونلک ایجاب ایدرکہ دنیایہ عاندشونی دینہ قاریشدیر ماملی ؛ ادیانک وظیفہ سی صرف وجدانی وروخی بر طاقیم آداب و تعلیماتہ انحصار ایتلی ، ادعاسی خطای محضدر . واقعہ حضرت مسیحجدن اوچوز سنہ اول کلن اجبار یهود آرہ سندنہ عصر حاضر غیرمسلملرینک ترویج ایتدکری بومذہبہ طرفدار اولانلر واردی . بونلر : شئون اجتماعہ و مدنیہ نک ایجاب ایتدیکی قوانین و احکام ایلہ اوغراششق ادیانک ایشی دلدرد ، دیورلردی . لکن شاید بو امتلرک دینتری مسلمانتلق کی حیاتک ہر شعبہ شہ عاند احکامی احتوا ایدہ ایدی ، اوزمان بویلہ برسوز سویلہ مزلر و بوسبوتون باشقہ بر مطالعہ یوروتورلردی . ان شاء ایلرودہ بو موضوعہ دائر لزومی قدر ایضاحات ویرہ جکمز .

مسلمانان

مانع رقی دکل ، ضامن رقیبدر

آمریکا کنتجریٹہ ویریلک اوزردہ اورادہ کی مسلمان طلبہ منرک رجاری اوزرینہ متفکرین علمای اسلامیہ دن المالول جدی افندی حضرتلری طرفندن تحریر اولنوب آمریقایہ کوندریلن قونفرانسک مابعدیدر : اسلامک معرفتہ اللہ ، تصدیق نبوت ، تصدیق آخرت اساسلرینہ راجع اولان عقائد اصلہ سنک اخلاق نقطہ نظرندن استلزام ایتدیکی بعض نتائج روحیہ دہا واردرکہ بورادم اولنلردن بری تذکر ایتیمک ایسترم . عقائد اسلامیہ انسانلرہ توکل دہ نیلن بر قدرت روحیہ بخش ایدر . اسلامک اشبو توکل عمدہ سی غرب افکارندہ علی الا کثر بر نقطہ انتقاد

اوله رق ایلری سورولمشدر . و بونکله مسلمانلغه جبریتهک ، فانالیت (fatalité) اسناد ایدمک ایسته نمشدر . حال بوکه بوطن غایت یا کلشدر . بوراده «توکل» ایله «اتکال» ی تفریق ایتک ایجاب ایدر . اسلامده توکل بمدوح ایسه ده اتکال مذمومدر . توکلی ، اتکال ظن ایدنلردر که اسلامه بونقطه دن اعتراض ایدر لر . توکل ، ایضاً وظیفه ده اللهه اعتماد واستناد ایتک دیمکدر . بوا یسه عزیم واراده یی تقویه ایدر و قلبه قوت و یرره طینت بشریده صرکوز اولان عجز وضعفی ، قدرت کامله الهیه تک رجای معاونتله تداوی ایلر . اوت جناب الله (وعلى الله فليتوکل المؤمنون) کبی بر جوق آیاتنده مؤمنلرک یالکیز اللهه توکل ایتلری صراحت مشدر . مؤمنلر آنحق اللهه توکل ایتسون ، آنحق اللهه اعتماد ایتسون ، آنحق اللهه معاونت ایسته سون ، دیور .

تصور ایدیکز : بر شخصک اعمال و آمالده یالکیز اللهه اعتماد ایده بیلیمسی نه قدر بیوک همت ، نه قدر بیوک برمتانت اراده یه ، نه قدر عظیم فداکارلغه توقف ایدر . بر ترک شاعری :

کیمسه نک لطفه طالب اوله بدلی جوهر حریتدر .

دیر . انسان کیمک لطف و معاونتله طالب اولورسه اوکا جوهر حریتی ویرمک احتیاجنده در .

دیمککه کیمسه دن معاونت طلبنده بولمیبورده یالکیز جناب اللهه ، حق تعالی یه حصر اعتماد ایدن کیمسه بتون انسانلره قارشی اعلان حریت ایتمش اوله حق و یالکیز جناب اللهه قارشی حریتدن فداکارلق ایله مش بولنه جقدر . بونی یاپه بیلیمک بیوک بر عزت نفسه ، قوی بر تشبث شخصی یه وابسته در . دنیله جک که : اللهه دخی اعتماد ایتسه ده یالکیز کندیتنه استناد ایتسه انسان ده اعز مکار اولزمی ؟ اولماز . چونکه جناب اللهه قارشی ده اعلان حریت ایدن کیمسه ده اولاحس وظیفه بولماز ، زیرا حس وظیفه جس مسئولیت دیمکدر . حال بوکه (لایسئل عما فعل) آنحق اللهه . ثانیاً ایکی قوماندان تصور ایدیکز که بریسی ملتک واردونک اعتمادینه مظهر و بالفعل قوماندایه مأمور اولسون ، دیکری ایسه هیچ بروساطیه مالک اولمدیغی حالده یالکیز نفسه اعتماد ایدرک ایش کورمک مجبوریتده بولولسون ، بونلرک هانکی سنیک اراده سی ده اوقوتلی و عزیمی ده شایعانه اولور ؟ منفرد بر آدم ایله براردونک و برملتک اراده سی تمثیل ایلیان دیکر آدم آراسنده نه قدر فرق واردد صوکره قوه ختیاطیه یه مالک بر اردو ایله احتیاطسز ، معاونسز بر اردو آراسنده کی فرق ده مهمدر . بناء علیه خالق کائنات اولان جناب اللهه معاونتدن نفسی مستغنی کورن انسانلر هیچدر . وظیفه سی ایضاً غیرتله برابر اللهه و یالکیز اللهه اعتماد ایدن قلبلرایسه هرشیدر .

بتون قلبی اللهه ، حقه ربط ایدوب کائناته قارشی اعلان حریت واستقلال ایده بیله جک بر روحک وظیفه سنده کی عظمتی دوشونکیز .

طلمک بتون قوتلرینه اراده سی افاد ایتک ، دها دوعریسی تابع اولدیغی اراده اللهک تنفیذینه وساطت ایتک ، تعبیر آخرله خلیفه الله اوله بیلیمک نه قدر متشبث ، نه قدر شجاع ، نه قدر غیرتکار اولمایه متوقفدر . طبیعت محکوم اولماق ، بلکه طبیعتی تسخیر جالشفق و طلمده اک کول ایش [احسن عمل] نه ایسه اونی یاپه بیلیمک ایچون میدانه آتلق وظیفه سی اولدیغی بیلن بر انسان حسن یتقی ، اخلاصی رهبر الحاذ ایدر و جناب الله کبی بر ظهیر قریره ، بر معین نصیره ده توکل و اعتماد ایدر و انسانک فعالیتده نه کبی بر قوت قلبه مالک اوله جعتی تفکر ایدیکز .

ایشته دین اسلامجه توکلک تفسیری و نتائج عملیه سی بودر . توکل عجز و مسکنت دکل ، عزت و فعالیتدر . فعالیتده فیض الهی یی ظهیر طایمقدر . فقط اتکال بونک ضدیدر . اتکال : بشریتک اراده و اختیار یی ، وظیفه و مکلفیت یی حساب قاتمه رق کندیسنی صالوب براقیورمک و هراشی الله دوعریدن دوعری یاپیورسون دیمکدر . تعبیر آخرله کندیسنی اللهه عبودیتدن آزاده طایمق و حق کندیسندن و ازچمکدر . اتکال ، وظیفه ده لا ابالیلک ، واللهه مغروریتدر . حال بوکه جناب الله [فلا تغرنکم الحیوة الدنیا ولا یغرنکم بالله الغرور - سورة فاطر] بیوریور . حیات دنیا سزی مغرور ایتسون ، مغرور و غار اولان شیطان سزی اللهه مغروریتله آدامسون یعنی هراش سزی اللهه یاپیور دیه آدامیسکیز . (بخاری و مسلم) ده مذکور اولدیغی وجهله پیغمبر من محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم افندمن حضرتلری برکون بر مجلس مخصوصده اعظم اصحابی (من قال لا اله الا الله فقد دخل الجنة) حدیث شریفله تبشیر بیورمشدی . هر لاله الا الله دین جنته کیره جکدر ، دیه مردله مش ایدی . حضرت عمر الفاروق رضی الله عنه افندیمز (یا رسول الله اذن یتکلوا) دیه اظهار اندیشه ایلدی . امان یا رسول الله بوضورتده اتمک اتکال ایدر لر ، وظیفه لر یی ایضا ایتلر ؛ مادام که لا اله الا الله دین جنته کیره جگمش ، او حالده جالشفق نه لزوم وار ؟ دیرلر ده لا ابالیلکه باشلار لر . مآلنده ایدر کلام ایلدی . و بوراده توکل کلمه سی دکل ، اتکال کلمه سی استعمال ایتدی . چونکه توکلک بمدوح اولدیغی بیلور ایدی ، توکلدن قورقادی ، اتکالدن قورقدی . فی الحقیقه ذکر اولان حدیث شریفک معناسنی مذاق قرآن و جهله تفسیر ایدر مه یلرک اتکاله معروض اولماری احتمالی وارد خاطر اولوردی . حال بوکه حدیث شریف مذکور ، هر لاله الا الله دین هیچ عذاب کورمه دن ، مؤاخذه ایدلرین جنته کیره جک دیوردی . اهل توحید ایچون عذاب ابدی اولیه جعتی آکلاتیوردی . و بوضورتده اتکال سؤالی وارد دکلدی . فقط حضرت عمر جناب پیغمبردن بواضا حاتی ده ایشتمک ارزو سیله اتکال اندیشه سی ایلری سوردی .

ایشته توکل ایله اتکال آره سنده کی فرق بو نص اسلامی دن

اسلامده اك بيوك اميد بونلره راجع اولور . نصرانيتده كي خلاص مسئله سنك اسلامده نظيري بومغفرت و شفاعت مسئله سيدر، دينيله بيلير . شو قدركه خلاص نصرانيت ، غايت سري (mystique) بر عقیده (dogme) در . حال بوكه خلاص اسلاميت بر قضيه منطقيه و معقوله شكلنددر . مغفرت الهيه ايمان و اخلاص ايله ، شفاعت نبويه اذن الهی ايله مشروطدر .

تورکیا-اوروپا

هیأت اجتماعی آره سنده کی مانع نك از ارسنه راء هر كنند

چکنلرده طنین غزته سی ، چه قوسلورواقیان کن فوت بولجیلر مناسبيله برماش مقاله نشر ایشدی ؛ طینک باش محردی حسین جاهد بک افندی بو حادثه نك « تورکیه حیات اجتماعی و سیاسی سنده وقوعه کن انقلابلرک شایان ممنونیت بر نتیجه سی اولوق اعتباريله جالب دقت ، اولدینی قید ایتدکن صوکره دیمشلردی که :

« بوکون چه قوسلورواقیا فوت بول طاقنک تورکیاده بولونماسی تورکلرله غرب ملتلی آراسنده حدفاصل تشکیل ایدن عصر دیده افکار باطله دیوارینک یقیلمقده اولماسنه دلالت ایدر . »

مشارالیهک بوققره لری بزه بوندن قرق سنه اول ، اوزون زمانلر استانبول سفارتنده بولونان فرانسز دیپلوماتلرندن (آنکله هارد) ک « تورکیا و تنظیمات » ناميله یازمش اولدینی اثرینک مقدمه سندن کی مطالعه کی خاطر لاتندی و ماضی به طوغرو شوبله عمومی بر نظر عطفه بزى سوق ایلدی .

تنظیمات و اصلاحات مسئله سنک لدنیاتی تدقیق ایتمش اولان موسیو (آنکله هارد) دییورکه :

« تنظیماتدن مقصد عمومی ، هیأت اجتماعی اسلامیه کی عصرلجه زماندن بری معنا و سیاست آیری یاشامش اولدینی هیأت اجتماعی خرسیتانیه یه یافلاشدیرمقی (یعنی اسلامدن اوزافلاشدیرمقی) ایدی ، بویه بر تشبیهک موجب اولدینی مشکلاتک ماهیت مخصوصه سی حقنده شبهه و تردده محل یوقدر . هیچ شبهه یوقدرکه عثمانلی امپراطورلغنی قرون وسطاده بولوندینی نقطه ده اراقان ، قرون وسطانک ظلمت کشفه سی ایچنده کوندن کونه دها زیاده باتیرمق نهایت کونک برنده بوسبتون نابود اولمسی انتاج ایده جک کی کوروش اولان مؤثر ، حکومت عثمانیه نك (اوروپا) هیأت دولیه سی خارجنده ، حال انفرادده قالسی ایدی و بوانفرادک سبی (دین) ایدی .

« فی الحقیقه حکومتی تأسیس ایتمش اولان اسلامیت ، ناظم و حاکم مطلق اوله رق فالمشدر ، قرآن ايله قانون مدنی بر ایدی . تشکیلات ملیه ايله عقائد دینه یکدیگرندن تقریق ایدیه مه جک صورتده قاریشمش اولدیفندن تشکیلات ملیه ده عقائد دینه کی لایتغیر و قطعی ایدی .

« تورکیانک روی اشتقنا کوستره مه جکی ائتلافی حصوله کتیرمک ایچون اورته ده کی مانعه یی یا بوسبتون ازاله ، یا خود تحفیف و تسویه ایتک ، یعنی حکومتی عالم خرسیتانیده اولدینی کی قوانین دینه نك تأثیراتندن آز چوق

بک کوزل آکلاشلمقده در . اتکال شرعاً مذمومدر . چسونهک الله مغروریتدر ، الله مغروریت ایسه قرآن ايله ممنوعدر . زیرا جناب الله فاعل مختاردر . قوللرینه بورجلی دکدر . عقیده اهل سنتده وجوب علی الله یوقدر . لکن توکل ، بالاده عرض اولدینی وجهله مغروریت ، لا ابالیلک و جبریلک دکل ، الله دن قورقه رق ایفای وظیفه یه شتاب ايله برابر موفقیتمده الله اعتماد ایتدکر . حاصلی توکل ، منفی دکل ، مثبتدر . عدمی دکل ، وجودیدر . اتکال ایسه بالعکسدر .

الله توکل ایکی حالت روحیه نك اجتماعيله مترافق اولور . بریسی عندالله مسؤلیتدن قوررقق ، دیگرى ده رحمت الهیه دن امیدوار اولوق . بواکی احتمال متضاد ، متوازندر . بوجزانک بر طرفنده وقوع رجحان ، انسانک اجرای وظیفه ده کوستره جکی اخلاص نیت ، و التزام جدیت ايله ، یعنی اراده جزئیة بشریه نك حسن استعماليله متناسبدر . بر انسان وسمنک یتدیکی قدر خلوص قاب و وجدان ايله انشای وظیفه ایدر و اراده سیله مجاهده سنده اقدام ایلرکن الله توکل و اعتماد ایدوب حسب البشریه واقع اولان خطیئاتندن دولای مغفرت الهیه دن امیدوار اولور و انشوء موفقیتنی تزئید ایدر بیلیر . زیرا بالده اهه معلومدر که اراده انسانیه ؛ موفقیتهک علت مطلقه سی دکل ، شروط معلومه سندندر . توکلک . اک بیوک فائده سی ایام اضطرارده رونمون اولور . هنگام اضطرار باده انسانک اک محتاج اولدینی صبر و ثباتی توکل تأمین ایدر . بوندن باشقه مسلمانلر شفاعت پیغمبریدن دخی حصه مند تسلیت اولورلر ، و نائل شفاعت اولوق ایچون سنن سنیه محمدیه یه امثال ایدرلر . حضرت پیغمبر بتون انسانلک نمونه اخلاقیسیدر . (وایک لعلی خلق عظیم) آیت کریمه سیله ، یعنی یا محمد سن محقق بک بیوک بر اخلاقه مظهر سنک نداسیله تجیل بیوریلان پیغمبریمزک بک مضبوط اولان حیات تاریخیه لری کوستررکه حضرت محمد فعالیت بشریه نك هر درلوسنده اخلاقک اک بیوک نمونه سی بالفعل ابراز بیورمشدر و فی الحقیقه (بعثت لائمه مکارم الاخلاق) حدیث شریفنده بیان بیورلدینی وجهله انبیای عظامک نشرینه . امور بیورلدقلى مکارم اخلاقیی حضرت پیغمبر اتمام ايله مشدر . بشریتک هم روحانیت و هم جسمانیته علاقه دار اولان فضائل استکمال ایتددر . بناء علیه حضرت پیغمبرک انسانیت اوزرنده تأثیری یالکیز معنوی نقطه نظر دن دکل ، هم مادی و هم معنوی آثار برکزیده ايله صورتی ظهیر اولمشدر . بوندن طولای بر مسلمان فضائل اخلاقیه نك تعییننده نظریات ايله انعام ذهن ایتدکن زیاده طوغریدن طوغری به سیرت محمدیه به عطف نظر ایدیویرمکه حل مسئله یه موفق اولور . بویه بر پیغمبرک سنتنه ، یعنی سیرت و حرکته امثال ایدن کیمسه لرک فیض محمدیدن حصه مند اولملری و عندالله شفاعتندن بیوک بیوک امیدلر بکلیه یلملری بک طبیعیدر . اللهک مغفرتی ، پیغمبرک شفاعتی ... ایشته